

A közösségek és tagjaik jogainak koszovói védelméről és előmozdításáról szóló törvényt*

1. cikk – Általános rendelkezések

- 1.1. A Koszovói Köztársaság Koszovó egész népe számára biztosítja a teljes és tényleges egyenlőséget. Koszovó nemzeti, etnikai, nyelvi és vallási sokszínűségét a jogállamiságra épülő demokratikus társadalom további fejlődésében az erő és gazdagság forrásának tekinti. A Koszovói Köztársaság, a közösségekhez tartozó minden személy aktív hozzájárulását bátorítja és üdvözli fejlődésében.
- 1.2. A Koszovói Köztársaságnak, tekintetbe véve azok sajátos igényeit, különleges intézkedéseket kell tennie a közösségek és tagjaik közötti teljes és tényleges egyenlőség biztosítására. Az ilyen intézkedések nem tekinthetők diszkriminatívnak.
- 1.3. A Koszovói Köztársaságban a közösségekhez tartozó személyeknek egyenlő és másokkal együttesen joguk van a Koszovói Köztársaságot kötő nemzetközi jogi kötelezettségekben megállapított alapvető emberi jogok és szabadságok élvezetére. Ezeket a jogokat és szabadságokat biztosítja az alkotmány, más törvények, jogszabályok és állami politikák.
- 1.4. A jelen törvény – céljait tekintve – a közösségeket olyan nemzeti, etnikai, kulturális, nyelvi vagy vallási csoportokként határozza meg, amelyek hagyományosan jelen vannak a Koszovói Köztársaság területén, és nincsenek többségben. Ezek a csoportok a szerb, török, bosnyák,¹ roma, askáli, egyiptomi, goráni és más közösségek. Azokban a önkormányzatokban, ahol az egész Koszovói Köztársaságban többségi közösség tagjai nincsenek többségben, őket megilletik az ebben a törvényben felsorolt jogok.

* A fordítás a törvénynek a Koszovói Gyűlés honlapján elérhető angol nyelvű változata alapján készült: >http://www.assembly-kosova.org/common/docs/ligjet/2008_03-L047_en.pdf<

¹ A törvény hivatalos angol változata „Bosnian” (boszniai) kifejezést használ, de ez összetéveszthető lehet a boszniai állampolgárok fogalmával, ezért az etnikai, szociológiai valóságnak jobban megfelelő ’bosnyák’ szót használtam. *(A fordító megjegyzése)*

- 1.5. Minden valamely közösséghez tartozó személynek joga van szabadon megválasztania, hogy ekként [ilyen közösséghez tartozónak] kezeljék-e vagy sem, és ebből a választásából vagy e választásával összefüggő jogainak gyakorlásából semmilyen hátránya ne származzék.²
- 1.6. Az ebben a törvényben foglalt jogaik és szabadságaik szabad gyakorlása során a közösségeknek és tagjaiknak mások jogait tiszteletben kell tartaniuk.
- 1.7. A Koszovói Köztársaság hatóságai, beleértve a bíróságokat is, ezt a törvényt, a közösségek és tagjaik emberi jogait és alapvető szabadságait meghatározó Koszovói Köztársaság Alkotmányával és az alkalmazandó nemzetközi emberi jogi kötelezettségekkel, beleértve az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezményének rendelkezéseivel összhangban kell, hogy értelmezzék.

2. cikk – Identitás

- 2.1. A közösségeknek és tagjaiknak joguk van szabadon megőrizni, kifejezni és fejleszteni kultúrájukat és identitásukat, valamint megőrizni és megerősíteni identitásuk lényegi elemeit, így vallásukat, nyelvüket, hagyományaikát és kulturális örökségüket. Az ebben a törvényben felsorolt különjogokon túl az alapvető emberi jogokat szabadon és egyenlően gyakorolhatják, beleértve a gondolat szabadságot; a szólásszabadságot; a média szabadságát; az egyesülés és gyülekezés szabadságát; a vallás és vallásgyakorlás szabadságát; valamint egyénileg vagy másokkal közösségben, nyilvánosan és a magánéletben egyaránt az érintett közösség kulturális tulajdonságai kinyilvánításának jogát.
- 2.2. A Koszovói Köztársaság megfelelő feltételeket teremt ahhoz, hogy a közösségek és tagjaik szabadon megőrizzék, kifejezzék és fejlesszék identitásukat.
- 2.3. Tilos a közösségekhez tartozó személyek által lakott területek lakossági arányainak számukra hátrányos megváltoztatását célzó intézkedéseket hozni. Koszovó megvédi a közösségekhez tartozó személyeket az akaratuk ellenére történő asszimilációt célzó vagy kiváltó politikáktól vagy gyakorlatoktól.
- 2.4. A közösségekhez tartozó személyeknek joguk van személyneveiket eredeti formájukban és nyelvük írásmódja szerint elismertetni, akárcsak, amennyiben ezt megváltoztatták, eredeti nevükhöz visszatérni. Ez magában foglalja a családi és keresztnévük, valamint gyermekeik nevének szabad megválasztásának jogát és annak jogát, hogy ezeket a neveket közhivatalos nyilvántartásokban, személyazonosításra vagy más hivatalos okmányban saját nyelvükön a törvény szerinti írásmóddal használják.

² A törvény itt szinte szó szerint megismétli az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezményének 3. cikk 1. bekezdését.

3. cikk – Teljes és tényleges egyenlőség

- 3.1. A Koszovói Köztársaság előmozdítja a béke, tolerancia, kultúraközi és valásközi párbeszéd szellemét, és támogatja a közösségek közötti kiengesztelődést. Az ebben a törvényben, az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezményében és más vonatkozó okmányokban lefektetett standardokat, Koszovó egész népének teljes és tényleges egyenlősége elérése érdekében tiszteletben kell tartani.
- 3.2. A Koszovói Köztársaság minden szükséges intézkedést megtesz azon személyek védelmére, akik nemzeti, etnikai, kulturális, nyelvi vagy vallási identitásuk miatt megfélemlítés, ellenségeskedés vagy erőszak fenyegetésének, illetve cselekményének vannak kitéve.
- 3.3. A nemzeti, etnikai, kulturális, nyelvi vagy vallási közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés minden formája tilos. A törvénnyel összhangban, a Koszovói Köztársaság biztosítja a közösségek tagjainak alapvető jogaik teljes körű élvezetét, és külön intézkedéseket hoz minden olyan helyzet orvoslására, ahol ezek a személyek ezen jogok egyenlő gyakorlásából ki vannak zárva.
- 3.4. A Koszovói Köztársaság megerősítő intézkedéseket³ hoz, amennyire az szükséges a teljes és tényleges egyenlőség előmozdításához a gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális élet minden területén, beleértve az oktatást, a médiát, az egészségügyi és egyéb közszolgáltatásokat. Az ilyen intézkedéseket, csak szükség esetén, minden közösség és tagjaik számára egyenlően kell felajánlani.
- 3.5. A Koszovói Köztársaság védi a közösségek tagjainak mozgásszabadságát és biztonságát az ország egész területén.

4. cikk – Nyelv

- 4.1. Az albán és a szerb nyelv és ábécéjük a Koszovói Köztársaság hivatalos nyelvei, és intézményeiben egyenlő státussal bírnak. A török, bosnyák és roma nyelvek hivatalos nyelvi státussal rendelkeznek az önkormányzatok szintjén, vagy hivatalosan használják őket a Nyelvhasználatról szóló törvény rendelkezéseivel összhangban.
- 4.2. A közösségekhez tartozó személyeknek joguk van szabadon és minden beavatkozás nélkül használni közösségük nyelvét a magánéletben és nyilvánosan, szóban és írásban.
- 4.3. A közösségekhez tartozó személyeknek joguk van a véleménynyilvánítás szabadságához, beleértve a saját közösségük nyelvén való gondolat- és információszerezés és -terjesztés jogát.

³ A törvény angol változatában: „affirmative measures”. (*A ford.*)

- 4.4. A közösségekhez tartozó személyeknek őrizetbe vétel vagy letartóztatás esetén joga van ahhoz, hogy letartóztatásának okáról és az ellene felhozott vád jellegéről és indokáról azonnal azon a nyelven tájékoztassák, amelyet ő megért.
- 4.5. A közösségekhez tartozó személyeknek joguk van saját nyelvükön védekezni a bíróságok előtt; amennyiben ez szükséges, a kormánzatnak gondoskodni kell ingyenes tolmács segítségéről.
- 4.6. A közösségekhez tartozó személyeknek joguk van, hogy jelzéseket, feliratokat és más magánjellegű információkat a nyilvánosság számára láthatóan közösségük nyelvén kiírják.
- 4.7. Az olyan körzetekben, ahol a közösségekhez tartozó személyek a lakosság elégséges arányát képviselik, a hagyományos helységneveket, utcaneveket és más földrajzi megjelöléseket a megfelelő nem többségi nyelven is ki kell írni. Ezt a Nyelvhasználatról szóló törvény szabályozza.
- 4.8. A közösségekhez tartozó személyek és a központi és önkormányzati közigazgatási hatóságok közötti kapcsolatokban, a bíróságok előtt, a médiában, oktatásban a nyelvhasználatot a Nyelvhasználatról szóló törvény szabályozza.
- 4.9. Koszovó megerősítő intézkedéseket tesz, hogy biztosítsa a nem hivatalos nyelvek megőrzését, fenntartását és előmozdítását, és ebben a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartáját tekinti irányadónak.

5. cikk – Kultúra

- 5.1. A Koszovói Köztársaságban a közösségeknek és tagjaiknak joguk van kultúrájukat és hagyányaikat kifejezni, fenntartani és fejleszteni, és saját kulturális ügyeiket intézni.
- 5.2. A közösségeknek joguk van kulturális, művészeti, tudományos és oktatási társulásokat/egyesületeket, valamint identitásuk kifejezésére, előmozdítására és fejlesztésére egyéb társulásokat létrehozni. Ezek a társulásokat polgári egyesületként joguk van bejegyeztetni, és a bejegyzés, a törvényben előírt okok kivételével, nem tagadható meg, és nem vonható vissza.
- 5.3. A közösségeknek joguk van közösségi képviseleti szervezetet létrehozni, amely az érintett közösség ernyőszervezeteként tevékenykedhet, és a Közösségek Egyeztető Tanácsában képviseletet szerezhet. A jelen cikk 2. bekezdésében foglalt követelményeken felül az ilyen társulásoknak/egyesületeknek az érintett közösségük hiteles képviseletéhez, a demokratikus működéshez, hatékonysághoz és a pénzügyi átláthatósághoz kapcsolódó viselkedési kódexnek is meg kell felelniük. A vonatkozó viselkedési kódexet a jelen törvény 12. cikkével összhangban létrehozott Közösségek Egyeztető Tanácsán keresztül a közösség képviseleti szervezete fogadja el.

- 5.4. A jelen cikk 2. és 3. bekezdése alapján létrehozott szervezetek vagy egyesületek a törvénnyel összhangban támogatásra és pénzügyi segítségre jogosultak, beleértve a kormányzati támogatást is.
- 5.5. A közösségeknek és tagjaiknak, a törvénnyel összhangban, joguk van hagyományos és vallási ünnepeiket szabadon és nyilvánosan megünnepelni.
- 5.6. A közösségeknek és képviseleti szervezetüknek a törvénnyel és a nemzetközi standardokkal összhangban joguk van közösségi szimbólumaikat használni és kitenni.
- 5.7. A közösségekhez tartozó személyeknek, egyénileg vagy képviseleti szervezeteiken keresztül, joguk van ahhoz, hogy egymással a Koszovói Köztársaságban kapcsolatot tartsanak, és a törvénnyel, illetve a nemzetközi standardokkal összhangban szabad és békés kapcsolatokat tartsanak fenn bármely államban más személyekkel, különösen azokkal, akikkel közös etnikai, kulturális, nyelvi vagy vallási identitásukban vagy közös kulturális hagyományukban osztoznak.
- 5.8. A Koszovói Köztársaság két- és többoldalú, regionális és szubregionális megállapodásokat köt más államokkal a határokon átnyúló kulturális, oktatási és egyéb együttműködés bátorítására és szorgalmazására.
- 5.9. A közösségekhez tartozó személyeknek és egyesületeiknek joguk van szabadon, mindenféle hátrányos megkülönböztetés nélkül részt venni helyi és nemzetközi szervezetekben és tevékenységeikben.
- 5.10. A Koszovói Köztársaság, mint Koszovó örökségének integráns részét, megőrzi minden közösség kulturális és vallási örökségét és a törvény szerint biztosítja a közösségek számára kulturális vagy vallási jelentőségű műemlékek és helyszínek hatékony védelmét.
- 5.11. A Községek Egyeztető Tanácsával és a közösségek képviseleti szervezeteivel együttműködésben a Koszovói Köztársaság stratégiát dolgoz ki a közösségek kulturális és vallási műemlékeinek és helyszíneinek hatékony védelmére.
- 5.12. Koszovó Kormánya, bizonyos, a közösségek számára különösen fontos műemlékek és helyszínek védelmét átruházhatja a közösségek szervezeteire vagy egyesületeire, amennyiben azok ezt akarják, és ilyen tevékenység ellátására képesek, és a törvénnyel, valamint a nemzetközi standardokkal összhangban erre a célra támogatást nyújt nekik.

6. cikk – Média

- 6.1. A közösségek és tagjaik számára hátrányos megkülönböztetés nélkül biztosítani kell az információkhoz való hozzáférést. A közösségeknek és tagjaiknak joguk van saját média létrehozásához és használatához, beleértve a saját nyelvükön történő információszolgáltatást is, egyebek mellett napilapokon és vezetékes szolgáltatásokon keresztül. A törvénnyel és a nemzetközi stan-

- dardokkal összhangban a közösségek és tagjaik részére az elektronikus médiában fenn kell tartani bizonyos számú frekvenciákat.
- 6.2. A közösségek számára méltányos képviselőket kell biztosítani az állami sugárzású médiában. A nyilvános sugárzású csatornákon időt kell elkülöníteni a közösségekről szóló programok számára, és biztosítani kell a hazai hírszolgáltatásban a közösségi perspektívák megjelenítését.
 - 6.3. A törvénnyel összhangban a közösségeknek joguk van saját nyelvű közösségi programokra az állami sugárzású médiában. Ezek a programok le kell hogy fedjék mind az érintett közösség tevékenységeit, mind az egyéb, érdeklődésre számot tartó tartalmakat, kiterjesztve a hírekre, a kultúrára, sportra és szórakoztatásra. A közösségekhez tartozó személyeknek vezető szerepet kell vállalniuk az ilyen programok készítésében és bemutatásában.
 - 6.4. Az állami sugárzású állomásoknak országos és helyi szinten a megfelelő óraszámot kell biztosítani a közösségek nyelvén szóló programoknak, főműsoridőben is. A közösségi programok minimális óraszámát törvény határozza meg.
 - 6.5. Koszovó Kormánya kötelezettséget vállal, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel olyan nemzetközi frekvenciatervet biztosítson, amely lehetővé teszi a koszovói szerb közösség számára, hogy egy Koszovó-szerte fogható független, hatékonyan és a törvénnyel összhangban hátrányos megkülönböztetés nélkül működő szerb nyelvű televíziócsatorna licenchez jusson.
 - 6.6. Biztosítani kell a határokon átnyúló közvetlen vagy átvétellel működő sugárzások szabad vételét.
 - 6.7. A közösségekhez tartozó személyek a Koszovói Köztársaságban megfelelően képviselve kell hogy legyenek a médiaszabályozó testületekben. A Független Média Bizottságba a közösségek képviselőit a közösségek képviselői szervezeteivel történt egyeztetés alapján kell kinevezni.
 - 6.8. Az izgatás vagy a faji, etnikai vagy vallási gyűlölet vagy türelmetlenség terjesztésének tilalmára vonatkozó szabályokat a fent említett médiaállomásokra is alkalmazni kell.

7. cikk – Vallás

- 7.1. A Koszovói Köztársaságnak nincs hivatalos vallása és vallásos hitbéli kérdések tekintetében semleges.
- 7.2. A közösségekhez tartozó személyeknek joguk van a vallás-, lelkiismeret- és hit szabadsághoz. E jogba beletartozik a szabadság, hogy valakinek van-e vallása vagy nincs, megtartsa vagy megváltoztassa hitét vagy vallását, és a szabadság, hogy egyénileg vagy másokkal közösségben, nyilvánosan vagy a magánéletben, istentiszteleten, tanításban, gyakorlatban vagy szertartásban vallását vagy hitét megvallja. E jogot csak a törvényben és a nemzetközi standardokban előírt korlátozásokkal lehet gyakorolni.

- 7.3. A Koszovói Köztársaság nem avatkozik be a közösségek és a hozzájuk tartozó személyek vallási szabadságába.
- 7.4. A vallási rítusok gyakorlását, a vallásos élet hagyományos formáit, beleértve a szerzetesi életet és a vallási oktatást az egyházi vagyonnal együtt védelem illeti.
- 7.5. A Koszovói Köztársaság, Koszovó örökségének integráns részeként minden közösség kulturális és vallási örökségének megőrzését előmozdítja.
- 7.6. Koszovóban a Szerb Ortodox Egyház jogainak, kiváltságainak és mentességeinek védelmét és élvezetét a Különlegesen védett övezetek létrehozásáról szóló törvény szerint biztosítani kell.
- 7.7. A közösségeknek és tagjaiknak, a törvénnyel összhangban, joguk van vallási, közösségi szervezeteket és intézményeket alapítani. E jog gyakorlása egyedül a nyilvántartásba vétel jogi követelményének lehet alávetve. Korlátozásokat csak a jelen cikk 2. bekezdése alapján lehet alkalmazni.

8. cikk – Oktatás

- 8.1. A közösségekhez tartozó minden személynek joga van minden szinten, választása szerint Koszovó valamelyik hivatalos nyelvén közoktatásban részesülni. A közösségekhez tartozó személyeknek joguk van saját nyelvükön iskolai előkészítő, általános és középiskolai oktatáshoz akkor is, ha az nem hivatalos nyelv. A Koszovói Kormány ésszerű és életképes küszöbértéket szabhat meg a közösségi nyelveken működő iskolák és osztályok számára. Az ilyen osztályok és iskolák számára meghatározott minimum küszöbérték, az oktatási intézmények és osztályok számára normálisan meghatározott küszöbértéknél alacsonyabb kell, hogy legyen. A maximális küszöbérték az iskolai osztályok számára normálisan meghatározott küszöbérték lehet. Ezt törvény szabályozza.
- 8.2. Azokban az önkormányzatokban, ahol nincs elegendő diák ahhoz, hogy valamely nem hivatalos közösségi nyelven elérhető legyen az oktatás, a Koszovói Kormánynak kötelessége alternatív lehetőséget nyújtani, így anyagi támogatást olyan térségbe való távolsági szállításhoz, ahol ilyen oktatás elérhető, távtanulást, mozgó tanítási megoldásokat vagy bentlakásos ellátást.
- 8.3. A Koszovói Köztársaság biztosítja a szakképzésben és felsőfokú egyetemi oktatásban közösségi nyelveken meglévő adottságokat. A kinyilvánított szükségletekkel és a pénzügyi megvalósíthatósággal összhangban a Koszovói Kormány további felsőfokú és szakmai képzési programokról gondoskodik a közösségek nyelvén.
- 8.4. A közösségeknek és tagjaiknak joguk van saját magánoktatási és -képzési intézményeket alapítani és vezetni, amelyek állami pénzügyi támogatásban is részesülhetnek a törvénnyel és a nemzetközi standardokkal összhangban. Az ilyen intézmények akkor jelentkezhetnek az Oktatási, Tudományos és

- Technológiai Minisztérium akkreditációjára, ha a törvénnyel összhangban megfelelnek a Koszovói Köztársaság tanmenete általános oktatási standardjainak. Az Oktatási, Tudományos és Technológiai Minisztérium a törvénnyel összhangban ellenőrzi az oktatás minőségét.
- 8.5. Azok az iskolák, amelyek szerb nyelven tanítanak, a Helyi oktatásról szóló törvényben foglalt eljárások szerint, a koszovói Oktatási, Tudományos és Technológiai Minisztérium értesítése mellett, használhatják a Szerb Köztársaság Oktatási Minisztériuma által kidolgozott tankönyveket és tanmenetet.
 - 8.6. Az észak-mitrovicai/mitrovicéi egyetem autonóm, állami felsőoktatási intézmény. Az észak-mitrovicai/mitrovicéi önkormányzat, a törvény rendelkezése szerint gyakorolja a hatósági felelősségi jogköröket e felett a szerb nyelvű egyetem felett.
 - 8.7. A jelen cikk 5. bekezdésében nem említett esetekben a Koszovói Kormány integrált tanmenetet hoz létre a nem hivatalos közösségi nyelveken, akárcsak oktatási standardokat az oktatás minden területén, és ellenőrzi és érvényre juttatja a közösségi nyelvű oktatás minőségét. A nem hivatalos közösségi nyelven működő oktatási intézmények maguk alakíthatják ki iskolai programjukat, de csak az általános tanmenet keretén belül, a Kormány által elfogadott előmeneteli standardok szerint. Ezenfelül a közösségek fel vannak hatalmazva arra, hogy a Kormánnyal együttműködésben saját kultúrájuk, történelmük és hagyományuk tekintetében oktatási modulokat dolgozzanak ki.
 - 8.8. A tanárképzésre vonatkozó szabályaiban a Koszovói Kormány biztosítja, hogy a szükséges képezett személyzet a jelen cikk 7. bekezdésében foglalt követelmények teljesítésére rendelkezésre álljon. Azok számára, akik közösségi nyelven kívánnak tanítani, a tanárképzés a megfelelő nyelven zajlik. A megfelelő jelöltek kiválasztásában a hatóságoknak tekintetbe kell venniük, hogy a közösségi nyelveken való oktatást az illető nyelvet minőségileg beszélők, lehetőség szerint anyanyelvűek szükséges, hogy végezzék.
 - 8.9. A Koszovói Kormány biztosítja, hogy a közösségi nyelveken oktató állami oktatási intézmények tanárai és igazgatói elsősorban az érintett közösség képviselői, akik az érintett közösség identitását teljesen ismerik.
 - 8.10. Azokban az általános és középiskolákban, ahol az oktatás nyelve nem valamelyik hivatalos nyelv, a diákoknak kötelező a törvénnyel összhangban az általuk választott hivatalos nyelvet is megtanulni.
 - 8.11. A közösségekhez tartozó személyek számára a Koszovói Kormány biztosítja ez egyetemi szintű felsőfokú oktatáshoz való egyenlő hozzáférést. Ennek érdekében külön intézkedéseket kell hoznia, hogy biztosítsa a közösségi iskolákból jelentkezők felsőfokú és egyetemi oktatási intézményekbe való felvételét.
 - 8.12. A koszovói országos tanrendnek le kell fednie az országban hagyományosan jelen lévő közösségek történelmét, kultúráját és más tulajdonságait,

Koszovó minden közössége között a tisztelet, a megértés és a tolerancia lelkületének elősegítése érdekében. A tanrend kidolgozásának folyamatában a közösségek képviselői szervezeteivel egyeztetni kell.

9. cikk – Gazdasági és szociális lehetőségek

- 9.1. A közösségeknek és tagjaiknak joguk van a tulajdonhoz és hátrányos megkülönböztetés nélkül a munka lehetőségéhez igazságos és méltányos ellenszolgáltatásért.
- 9.2. A Koszovói Köztársaság, a közösségekhez tartozó személyekkel szembeni közvetett és közvetlen diszkrimináció leküzdését célzó különleges intézkedéseken felül, állami foglalkoztatási programokat és más kezdeményezéseket dolgoz ki. Külön figyelmet kell fordítani a roma, askáli és egyiptomi közösségek helyzetének javítására.
- 9.3. A társadalom sebezhető csoportjainak gazdasági és foglalkoztatási lehetőségeit javító mechanizmusok tervezését, kidolgozását, végrehajtását és értékelését a közösségi képviselői szervezetek teljes részvételével és egyeztetésével kell véghezvinni. Külön figyelmet kell szentelni a szegényeknek, az időseknek, a gyerekeknek, a fiatal családoknak és egyszülős családoknak, özvegyeknek és a közösségek fogyatékos tagjainak.
- 9.4. A Koszovói Köztársaság biztosítja a férfiak és nők közötti egyenlőséget a foglalkoztatásban, gazdasági és szociális lehetőségekben, és rendszeresen vizsgálja, vajon a nőket éri-e kettős diszkrimináció nemük és valamely közösséghez való tartozásuk miatt. A kormányzat külön intézkedéseket fogad el az ilyen diszkrimináció leküzdésére.
- 9.5. A közösségekhez tartozó személyek egyenlő, méltányos képviselőre jogosultak a foglalkoztatásban az állami vállalatokban és állami intézményekben, beleértve a biztonsági szektort, a bíróságot, az ügyészségi szolgálatot, az igazságszolgáltatáshoz és büntetés-végrehajtáshoz, honvédelemhez, biztonsághoz és nemzetbiztonsági elhárításhoz kapcsolódó kormányzati ügynökségeket.
- 9.6. Azokon a területeken, ahol a közösségekhez tartozó személyeknek nehézséget okoz a közszolgálati munkakörök, beleértve különösen a magasabb szintű pozíciók felvételi követelményeinek teljesítése, különleges intézkedéseket kell hozni.
- 9.7. A közösségekhez tartozó személyeknek egyenlő lehetőségeket kell biztosítani a közbeszerzési eljárásokban vagy a köztulajdon privatizálásában.

10. cikk – Egészségügy

- 10.1. A Koszovói Köztársaság minden szükséges intézkedést megtesz ahhoz, hogy biztosítsa a közösségekhez tartozó személyeknek a hátrányos megkülönböztetéstől mentes egyenlő hozzáférést az egészségügyi ellátáshoz.

- 10.2. A Koszovói Köztársaság külön intézkedéseket tesz, hogy biztosítsa a szociálisan és gazdaságilag sebezhető közösségekhez tartozó személyek kielégítő egészségügyi ellátását.
- 10.3. Az egészségügyi biztonsági útmutatókat az illető közösségi nyelveken is elérhetővé kell tenni.
- 10.4. A Koszovói Köztársaság elismeri a külföldön szerzett orvosi⁴ képesítéseket, különösen a közösségi nyelveket beszélő személyek képesítését, feltéve, hogy az orvosi képesítések az alkalmazandó törvény alapján megfelelnek az akkreditáció nemzetközi standardjainak.
- 10.5. Az egészségügyi oktatáshoz kapcsolódó információkat, beleértve a közösségek és tagjaik jogairól és kötelességeiről, illetőleg jogosultságairól szóló információkat, az illető közösségek nyelvén is biztosítani kell, és ki kell írni.
- 10.6. A Koszovói Köztársaság hatékony, átlátható, részvételen alapuló és elérhető eljárásokat dolgoz ki, hogy ellenőrizze az egészségügyi szolgáltatások milyen minőségben és hogyan érhetőek el a közösségek tagjai számára.

11. cikk – Politikai részvétel

- 11.1. A közösségeknek és tagjaiknak joguk van a hatékony részvételhez a politikai döntéshozatalban a kormányzat minden szintjén, beleértve azokat a döntéseket, amelyek különösen őket vagy azokat a körzeteket érintik, ahol élnek. Ezt a részvételt biztosítja a Koszovói Köztársaság Alkotmánya rendelkezésének értelmében a Koszovói Gyűlésben, a Kormányban, a bíróságokban és Koszovó egyéb testületeiben való képviselő.
- 11.2. Az önkormányzatok irányításában való részvételt a Helyi önkormányzatokról szóló törvény biztosítja, beleértve a Községek Önkormányzati Gyűlésének elnökhelyettesi és a közösségek polgármester-helyettesi tisztségeit.
- 11.3. A közösségekhez tartozó személyeknek joguk van politikai pártot alapítani és a kormányzat minden szintjén indulni a választásokon betölthető helyekért és pozíciókért.
- 11.4. A politikai pártok, leszámítva azokat, amelyeket közösségekhez tartozó személyek alapítottak az illető közösség képviselőjének céljával, senkit nem zárhatnak ki azon az alapon, hogy ő valamely közösséghez tartozik, és bátorítani kell, hogy nyissák ki magukat a koszovói társadalom sokszínűsége előtt.
- 11.5. A jelen törvény 5. cikk 3. bekezdésével összhangban a közösségi képviselői szervezeteket bátorítani kell, hogy segítsék az érintett közösségeket abban, hogy szilárdan képviseljék érdekeiket, és vállaljanak szerepet a kulturális életük fejlesztésére elérhető források kezelésében.

⁴ A törvény hivatalos angol nyelvű szövege a „medical qualifications” kifejezést használja, ami tágabb értelemben akár nemcsak orvosi, hanem más egészségügyi képesítést is takarhat. (*A ford.*)

12. cikk – *Közösségek Egyeztető Tanácsa*⁵

12.1. A Közösségek Egyeztető Tanácsa a Koszovói Köztársaság Elnökének védnöksége alatt működik. A Tanács az alábbi felhatalmazással rendelkezik:

- a) segíti a közösségek és tagjaik véleményének megfogalmazásában és megszervezésében (megjelenítésében) az őket különösen érintő jogalkotással, közpolitikákkal és programokkal kapcsolatban;
- b) fórumot ad a közösségek közötti egyeztetéshez és koordinációhoz, és biztosítja a közösségi képviselői szervezetek hatékony működését a Közösségek Egyeztető Tanácsa által elfogadott magatartási kódexnek megfelelően;
- c) biztosítja a rendszeres információcserét a közösségek és az állami intézmények között;
- d) lehetőséget biztosítja a közösségek számára a Kormány által előkészített törvényhozási és politikai kezdeményezések korai fázisban való véleményezésére, ilyen kezdeményezések indítványozására, valamint arra, hogy a vonatkozó tervezetekben és programokban – beleértve ezen törvény 13. cikke szerinti éves stratégiát és jelentést – a törvénnyel összhangban, nézeteik tükröződhetnek;
- e) teljesíti, az Alkotmányban és a törvényben előírt módon, bizonyos jogszabályok tekintetében meglévő egyeztetési feladatai ellátására irányuló kéréseket;
- f) lehetővé teszi a közösségek számára, hogy részt vegyenek azokban az értékelési és ellenőrzési programokban az összeállításában és megtervezésében, amely tagjaikat célozza meg, vagy különösen érintik őket;
- g) ajánlásokat tesz a közösségeknek vagy sajátos érdekeiknek szánt akár nemzetközi, akár a Koszovói Köztársaság költségvetésében elkülönített alapok elosztását érintő döntéshozatal folyamatában;
- h) hozzájárul a koszovói Kormány nemzetközi emberi jogi eljárásoknak szóló jelentései elkészítéséhez; valamint
- i) felhívja a figyelmet a közösségek aggodalmaira a Koszovói Köztársaságban, és hozzájárul a harmonikus kapcsolatokhoz minden közösség között a Koszovói Köztársaságban.

12.2. A Közösségek Egyeztető Tanácsát e törvény rendelkezéseit tükröző statútum alapján kell megalakítani. A Tanács statútumát, a közösségekkel folytatott egyeztetések után, e törvény hatálybalépését követő három hónapon

⁵ A fogalmi koherencia érdekében, bár a törvény angol változata itt a „Community Consultative Council”-t említi, ami Közösségi Egyeztető Tanácsnak felelne meg, a félreértések elkerüléséért a koszovói alkotmány angol változatának szóhasználatát követtem („Consultative Council for Communities”). Lásd még magyarul A Koszovói Köztársaság Alkotmánya. In *Regio* (2008) No. 2., 143. (*A ford.*)

- belül kell elnöki rendelettel elfogadni. A Tanács a statútum elfogadását követő egy hónapon belül megkezdi munkáját.
- 12.3. A Közösségek Egyeztető Tanácsa havonta egyszer ülésezik. Gyakrabban ülésező külön munkacsoportokat hozhat létre az olyan témákra, mint az oktatás, foglalkoztatás, szociális ellátás, kultúra, nyelv és más kapcsolódó kérdések.
- 12.4. A Közösségek Egyeztető Tanácsa évente kétszer ülésezik, hogy áttekintse a Koszovói Köztársaság közösségi politikáját és gondjait, amely üléseken a Koszovói Köztársaság Elnöke elnököl.
- 12.5. A Közösségek Egyeztető Tanácsának rendes ülésein a Tanács egyik tagja elnököl, akit egy évre választ meg a Tanács. Az elnököt két elnökhelyettes segíti, akiket két olyan közösségből kell kijelölni, amelyhez az elnök nem tartozik.
- 12.6. A Közösségek Egyeztető Tanácsa az összes koszovói közösség és a Kormány, az Elnöki Hivatal és más érintett intézmények képviselőiből áll. A roma, askáli és egyiptomi közösségekből két-két (2-2) tag lehet, amelyek közül az egyik a Koszovói Gyűlés tagja lehet. A bosnyák és török közösségeknek három-három tagja lehet, akik közül kettő a Koszovói Gyűlés tagja lehet. A szerb közösségnek öt tagja lehet, akik közül kettő a Koszovói Gyűlés tagja lehet, és a gorani közösségnek két tagja lehet, akik közül az egyik a Koszovói Gyűlés tagja lehet. Minden tag mellett, egy helyettes tagot is kijelölnek. Azok a tagok, akik nem a Koszovói Gyűlés képviselői, rendszeren a közösségek képviseleti szervezeteinek elnökei vagy alelnökei vagy más vezető tisztségviselői, illetve az érintett közösséghez kapcsolódó civil szervezet vagy egyesület képviselői.
- 12.7. Az illető közösség képviselőit a közösség, a közösségi képviseleti szervezeten keresztül nevezi ki. Ahol nincs ilyen szervezet, vagy több szervezet hivatkozik az adott közösség képviseletére, az Elnöki Hivatalnak meg kell kísérelni a kérdéses közösség számára egy egyeztető mechanizmus létrehozásának támogatását, és ahol szükséges, a vetélkedő csoportok között közvetítenie kell. Ahol nem lehet egyetértésre jutni, az Elnök nevezi ki az illető képviselőt a Közösségek Egyeztető Tanácsának statútumában meghatározott feltételek szerint.
- 12.8. Az Elnök a Közösségek Egyeztető Tanácsának tagjait a közösségek képviseleti szervezeteinek jelölése alapján két évre nevezi ki, amely egyszer megújítható. Amennyiben az Elnök megtagadja valamelyik jelölt kinevezését, döntését indokolnia kell, és új jelöltet kell keresnie az érintett közösség képviseleti szervezetéből.

- 12.9. Az Elnöki Hivatal egy vezető képviselője képviseli. Részt vehetnek a miniszterek, miniszterhelyettesek és azoknak az állami intézményeknek a képviselői, akiknek a tevékenysége különösen fontos a közösségek számára. A szavazati joggal rendelkező kormányzati képviselők száma nem lehet nagyobb a Tanács teljes tagságának egyharmadánál. A Községek Egyeztető Tanácsának elnöke szavazati jog nélkül meghívhat a Tanács üléseire társadalmi szervezeteket, egyéni szakértőket, más kormányzati képviselőket vagy a nemzetközi intézmények képviselőit.
- 12.10. A Községek Egyeztető Tanácsa eljárási rendjét maga fogadja el, és világos célok megjelölésével megegyezik az éves munkatervről. A Községek Egyeztető Tanácsa rendszeresen, de egy évben legalább egyszer jelentést tesz Koszovó Elnökének és Koszovó Gyűlésének. A Községek Egyeztető Tanácsa a nyilvánosságot is tájékoztatja tevékenységéről és jelentéséről.
- 12.11. A Községek Egyeztető Tanácsát a Koszovói Köztársaság Elnökének Hivatalában elhelyezett titkárság segíti, és külön költségvetést kap, hogy hatékonyan tudjon működni, egyebek mellett tanulmányok és felmérések végzésében, külső szakértők igénybevételében, tagjai felkészültségének javításában és tevékenységének népszerűsítéséhez.
- 12.12. A Községek Egyeztető Tanácsa felhatalmazása alapján ajánlásokat tesz. Amikor az ajánlások címzettje valamely közintézmény, úgy az köteles választ adni egy hónapon belül, ami magában foglalja az illető intézmény(ek) elvégzett és tervezett intézkedéseiről szóló tájékoztatást. Amikor a Tanács törvénytervezettel kapcsolatos egyeztetésben vesz részt, meg kell adni neki a jogot, hogy a bizottsági szakaszban hallgassák meg, és egy hónapon belül írásbeli indítvánnyal élhessen. A Községek Egyeztető Tanácsának, amennyiben tanácsát nem vették figyelembe, joga van ahhoz, hogy ajánlásaira egy hónapon belül indoklással ellátott választ kapjon.
- 12.13. A Községek Egyeztető Tanácsának költségvetést különíthetnek el a közösségi ügyekkel kapcsolatos programokra. E költségvetés részeit utalja ki a közösségi képviseleti szervezeteknek, a civil szervezeteknek és más szereplőknek olyan projektek támogatására, amelyek közösségi érdekeket elégítenek ki. Intézkedik ezenfelül az illető közösségi képviseleti szervezet képességnövelésében, hogy segítsen egy hatékony szervezet és a közösségi érdekek hatékony megfogalmazásának biztosításában.
- 12.14. A Községek Egyeztető Tanácsa szociális és kulturális tevékenységeket vállalhat, amelyek a különféle közösségeket összehozzák és előmozdítják a kölcsönös megértést és toleranciát a közösségek között, a közösségek közötti bizalom és harmónia építéséért.

13. cikk – Végrehajtás

- 13.1. A Közösségek Egyeztető Tanácsával és más érintett országos és nemzetközi szereplőkkel egyeztetve a Koszovói Kormányzat évente egyszer elkészíti, elfogadja és kiadja a közösségek és tagjaik jogainak védelmét és előremozdítását szolgáló átfogó stratégiát. A Kormány évente összefoglaló jelentést mutat be a Koszovói Gyűlésnek a stratégia végrehajtásáról.
- 13.2. A stratégia meghatározza azokat a célokat és különleges intézkedéseket, amelyek a közösségeket és tagjaikat a gazdasági, szociális és kulturális életben érő kirekesztés és marginalizálódás leküzdéséhez és e törvény végrehajtásához szükségesek.
- 13.3. A jelentésnek tartalmaznia kell e cikk 2. bekezdése szerinti stratégia végrehajtásának részletes adatait és információit, beleértve az e törvény szerinti tevékenységeket, fejleményeket és ténymegállapításokat.
- 13.4. A közösségeknek és tagjaiknak joguk van, hogy:
 - a) jogaikat a Koszovói Köztársaság bíróságai előtt megvédjék;
 - b) panaszt nyújtsanak be a Koszovói Köztársaság Ombudsmani Hivatalához és más szakmai testületekhez, beleértve a Független Média Bizottságot és a Nyelvi Bizottságot; valamint
 - c) felhívják az önkormányzati gyűlés közösségekért felelős elnökhelyettesének figyelmét, amikor úgy látják, jogaikat sérelem érte.
- 13.5. Az 5. cikk 3. bekezdésében meghatározott közösségi képviseleti szervezetek és a Közösségek Egyeztető Tanácsa jogosult kérelmet benyújtani az Elnökhöz az őket érintő ügyekkel kapcsolatban, és a törvénnyel összhangban jogosultak a közösségeket és tagjaikat ért jogsérelemmel kapcsolatban beadványokkal fellépni.
- 13.6. A közösségek és tagjaik, a közösségek képviseleti szervezetén és a Közösségek Egyeztető Tanácsán keresztül meghívást kapnak arra, hogy hozzájáruljanak a Koszovói Köztársaság nemzetközi emberi jogi standardoknak való megfeleléséről szóló jelentéstételhez, és kapcsolatot tartsanak az illető nemzetközi ellenőrző testületekkel.

14. cikk – Módosítások és hatályon kívül helyezés

E törvény csak a Koszovói Köztársaság Alkotmányával összhangban módosítható vagy helyezhető hatályon kívül.

15. cikk – Hatálybalépés

- 15.1. E törvény a Koszovói Gyűlésben történt elfogadása és a Koszovói Köztársaság Hivatalos Lapjában közzétételt követően lép hatályba.
- 15.2. E törvény hatálybalépésével bármilyen e törvény rendelkezéseivel össze nem egyeztethető törvény vagy szabályozás, az összeférhetlensége mértékéig, semmis és érvénytelen.

03./L-047

2008. március 13.

Fordította Vizi Balázs